

بیماری تردید

من چیزی را بقدر شك و تردید مانع

بیشرفت و ترقی شخص نمی بینم .

(علی علیه السلام) (۱)

۱ - شك و تردید چیست ؟

۲ - عوامل پیدایش تردید

۳ - زیانهای تردید

۴ - درمان این بیماری

۵ - نقش استخاره در ..

* * *

۱ - شك و تردید چیست ؟

هر انسانی همواره با حالات مختلفی دست بگریبان است که برخی از آنها مفید و بعضی زیان آور میباشد ، یکی از روحیات ناپسند شك و تردید است زیرا انسانی که گرفتار حیرت و دودلی گشته قادر بر تصمیم و اراده نیست و از هر گونه اقدامی عاجز است و در نتیجه بر وز این حالت در افراد ، جامعه بشری از پیشروی باز میماند .

زیرا باشك و تردید کسی نمیتواند موفقیتی کسب کند ، مثلاً دانشجوئی که میخواهد در کنکور موفق شود باید تردید را از خود دور کند و با تصمیم هر چه بیشتر بدروس خود ادامه دهد تا با آمادگی بیشتری بتواند در جلسه امتحان شرکت نماید .

۲ - عوامل پیدایش تردید

برای انجام هر عمل و یا شروع بهر علمی مقدماتی لازمست در مرحله اول

(۱) نقل از فرهنگ بر لیان .

دانستن فائده آن علم و منافع آن عمل است و سپس آنکه تا چه حدی مفید ، و در صورتیکه دارای اثر است تا چه مقدار ارزش دارد ؟ و در نتیجه برای رسیدن بآن فواید میزان تحمل رنج و مرارت تا چه حدی است ؟ و از همه گذشته باید بدانند که آیا امکانات با واجزه اقدام به چنین عملی را میدهد ؟ و در چه شرائطی میتوان بدنیال آن علم رفت و آیا اکنون شرائط و امکانات موجود است ؟

با توجه باین مقدمات و دانستن این امور ، پیشروی برای او آسان و به موقیت نزدیک میگردد ، زیرا با تجزیه و تحلیل مسائل فوق ، بزودی اراده و تصمیم برای او ایجاد میشود و پس از قاطعیت ، موقیت برای چنین کسی حتمی است و احتمال شکست و نرسیدن به هدف ، ضعیف است .

ولی اگر شخصی بدون آنکه مراحل فوق را در نظر بگیرد و بدون توجه بارزش آن عمل و اثرات آن علم بخواهد برای انجام کاری اقدام کند خواه ناخواه گرفتار شک و تردید خواهد شد .

و از همه عوامل قوی تر ، فقدان ایمان به هدف است کسیکه باور نکرده که آن علم اثراتی در رخشان و آن عمل فوایدی گرانبها دارد کجا میتواند در راه آن تصمیم بگیرد و با تردید چگونه قادر بانجام کاری میباشد ؟ بنابراین منشأ پیدایش شك و تردید از زیابی نکردن کارها و تجزیه و تحلیل نمودن آنها و فقدان ایمان و ندانستن ارزش آن علم یا عمل است .

۳ - زیانهای تردید

(امیرالفلسن : در کارها کلمه داگره راه ندارد زیرا بطور حتم و یقین پیروز خواهیم شد) .

همه موقیت هر انسانی در پرتو اراده اوست زیرا پیشرفت هر کس رابطه مستقیم بانصمیم و قاطعیت او دارد و عقب گرد و شکست در کارها در اثر شك و تردید فراهم میآید .

برای يك بازرگان تردید و دودلی موجب ورشکستگی و عامل ذات و خواری و سبب از بین رفتن ثروت و دارائی او است چون يك تاجر اگر خواهان موقیت در کسب است باید در هنگام خرید کالا دارای اراده و تصمیم باشد .

برای يك دانشمند شك و تردید باعث عقب افتادگی است زیرا با چنین حالی نمیتواند از دانش خود بهره برداری کند فکرش قادر بسازندگی نیست از طرح

هر گونه مسئله‌ای عاجز است و اصولاً زوار شدن در هر بحثی معذور است و اگر هم یا تردید وارد بحثی شود بدون نتیجه خواهد ماند و وقتش را بیهوده تلف نموده است .

برای يك جوان تحیر و دودلی عامل سرگردانی ، بیکاری ، وقت گذرانی استفاده نکردن از فرصتهای زودگذر است .

الکماندروما : بدترین غمها شک و تردید است (۱) .
بطور کلی انسان متحیر از هر صنف و طبقه ای که باشد همیشه آینده در نظرش مبهم جلوه گر میشود . سر نوشت برای او ، خود را تا یک نشان میدهد همه چیز در نظر او نامفهوم خود نمایی میکند و چنین انسانی کجا قادر به پیشروی است ؟ و چگونه میتواند در انتظار موفقیت باشد ؟

اگر کسی در بیابان وسیعی که تاریکی شب آنرا فرا گرفته بخواهد راه - پیمایی کند یا آهسته آهسته با ترس و لرز گام برمیدارد و یا اگر دو قدم و سه قدم پیش برود چهار قدم عقب برمیکرد و رسیدن بمقصد برای چنین شخصی میسر نمیشود .

۴- درمان این بیماری

همانطور که برای هر يك از امراض جسمی درمانی پیش بینی شده برای علاج بیماریهای روانی هم دستورهائی داده اند ، برای بیماری کبر ، تواضع و فروتنی ، برای مرض ترس ، کارهای تهور آمیزه ، چنین بیماری شکی و تردید هم درمانی دارد و از آنجا که این حالت در افرادی پیدا میشود که دچار ضعف نفس بوده و در نتیجه صاحب رأی قاطع نیستند و هر گاه بخواهند تصمیم بر هر عملی بگیرند گرفتار وسوسه های فراوان شده و باشک و تردید روبرو میشوند . برای معالجه این بیماری تقویت روح و اعتنائ نکردن بوسوسه های خیالی ، ضروری و لازم است و این تقویت روانی هم بر پایه علم و ایمان استوار است .

بنابر این دو عامل نیرومند برای مبارزه باشک و تردید علم و ایمان و نتیجه آن ایجاد اراده و تصمیم است راستی انسان اگر دارای هدف مشخص و ایمان بآن هدف است آیا میتواند تصور کرد که در راه رسیدن بمقصد برای او حتی یک لحظه شك و تردید حاصل شود ؟

کسی که آینده‌ای روشن قراره خودمی بیند و نقطه ابهام در سراسر زندگی برایش وجود ندارد اساساً آیا برای او تردید و دودلی مفهومی دارد؟ هرگز! او با عزمی آهنین و با اراده‌ای محکم! بسوی آینده‌ای نوین و سرنوشتی روشن با موفقیت هر چه بیشتر گام برمیدارد و هیچ گونه وسوسه، شک، تردید، دودلی، قادر نیست که موجب درنگ و یا عقب‌گرد او شود.

۵- نقش استخاره در زندگی

از آنجا که اسلام خواهان سعادت و موفقیت بشر است با هر چه مانع ترقی و پیشروی بشر شود بستنی مبارزه نموده است.

یکی از موانع پیشرفت؛ تحیر و دودلی است و چون اسلام تشخیص داده که این بیماری روانی تا چه حد مہلک و خطرناک است چاره‌جویی نموده و یکی از راههای علاج آنرا مشخص ساخته و آن استخاره بوسیله قرآن یا تسبیح است در اینجا قسمتی از کتاب «کشف‌اسرار» نقل میشود تا نقش اصلی استخاره و اثر آن بخوبی روشن شود.

... یک معنی دیگر استخاره آنستکه انسان پس از آنکه در امری متحیر و امانده شد، نه عقل او را بخوبی و بدی راهنمایی کرد و نه عاقل دیگری راه‌خیز و شر را با او فهماند و نه خداوند تکلیف و فرمانی داشت؛ در این صورت که هیچ راهی برای پیدا کردن خوب و بد در کار نیست... در اینحال بیچارگی و دودلی که از بدترین حالات بشر بایز مشرد، ماهمه میدانیم در اینموقع اگر یکی پیدا شود و انسان را بیکسوی کار دلگرم کند و یا او را بادل گرم زاراده راسخ بکار وادار کند چه منت بزرگی بانسان دارد.

«اینجادینداران (مسلمین) میگویند خدای عالم که پناه بیچارگان است بیکراه امید و بروی انسان باز کرده... (و بوسیله استخاره) دل او را بیکسو میکشاند...» (۱)

بنا بر این روشن شد که استخاره چه اثر و چه نقش اصلی در زندگی دارد و اینکه اسلام دست‌ور داده در چنین مواردی استخاره شود خواهسته بدین وسیله شک و تردید را از بین برده و اراده و تصمیم برای افراد ایجاد شود تا مسلمین بتوانند در پرتو اراده موانع را از سر راه برداشته و بسوی مقصد با قاطعیت بیشتری پیش بروند.